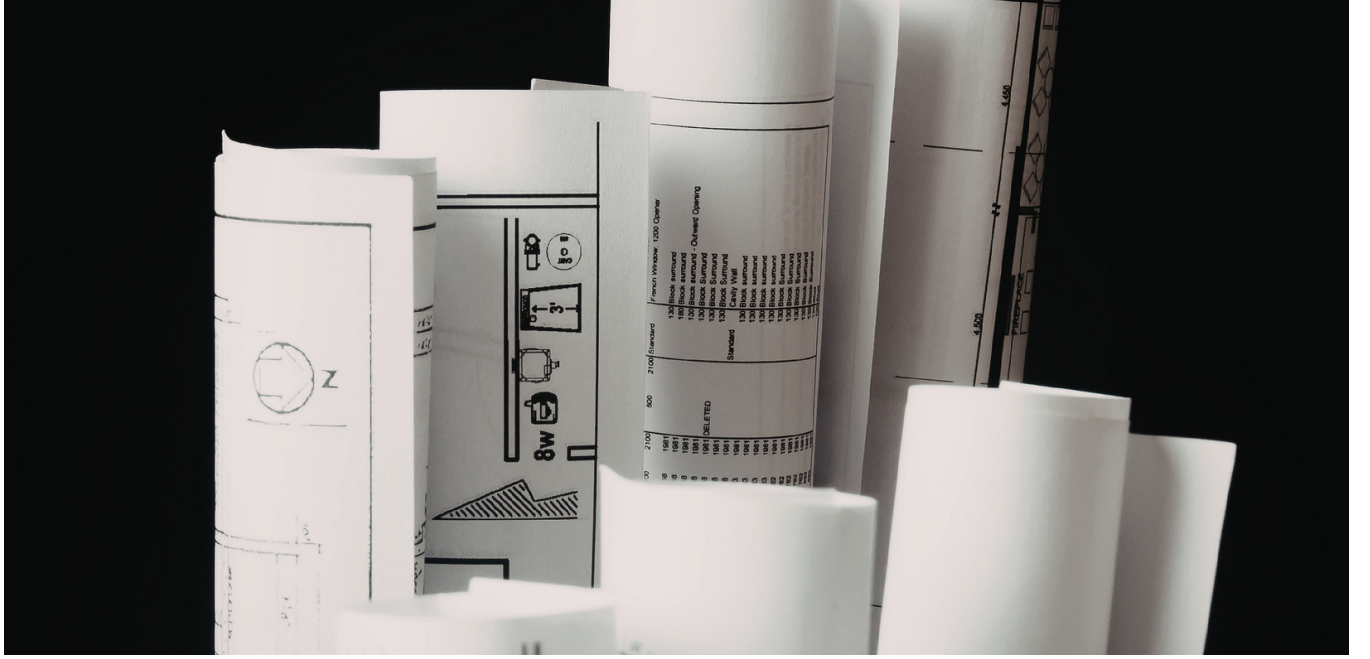

Tahkim Şartı Neden Basit Bir Matbu Hüküm Olarak Görülemez?

Inside Arbitration | Vardar Şanlı

Uyuşmazlık Çözümünün Mimarisini Tasarlamak

Tahkim şartları, ticari sözleşmelerde çoğu zaman standart hükümler olarak ele alınır; genellikle sözleşme taslağının son bölümlerine eklenir ve derinlemesine müzakere edilmez. Zira sözleşme müzakereleri sırasında taraflar çoğu zaman bir gün uyuşmazlık çözüm yollarına başvurabileceklerini düşünmez. Oysa uygulama, sıklıkla bunun tersini gösterir.

Her ne kadar sözleşmenin en kısa hükümlerinden biri olsa da, tahkim şartı çoğu zaman stratejik etkisi en yüksek hükümler arasında yer alır. Bu nedenle tahkim şartı matbu bir hüküm olarak değil, bilinçli şekilde tasarlanması gereken bir risk yönetimi aracı olarak değerlendirilmelidir.

Yanlış veya eksik kaleme alınmış bir tahkim şartı, uyuşmazlık çıktığında sürecin kendisini tartışma konusu hâline getirebilir. Bu durumda taraflar, daha başlangıç aşamasında başvurdukları merci önünde geçerli bir tahkim anlaşması olup olmadığını tartışmak zorunda kalabilir. Bunun bedeli ise çoğu zaman ek maliyet ve sürecin gereksiz şekilde uzamasıdır.

Bu Sayıda Neler Var:

Tahkim Şartında Aslında Neler Müzakere Edilmelidir?

Tahkim şartında özenle müzakere edilmesi gereken pek çok unsur bulunmaktadır.

Taraflar, tahkimin kurumsal kurallar çerçevesinde mi yoksa ad hoc olarak mı yürütüleceği konusunda anlaşabilir; bu tercih, sürecin idari desteğini ve usuli öngörülebilirliğini etkiler. Tahkim yerinin seçimi ise çoğu zaman daha belirleyicidir; zira uygulanacak hukuki çerçeveyi, devlet mahkemelerinin denetiminin kapsamını ve kararın tenfiz edilebilirliğini şekillendirir.

Taraflar ayrıca hakem sayısı, hakemlerin nasıl atanacağı, ihtiyati tedbir veya acil durum hakemi imkânlarının bulunup bulunmayacağı ve tahkim masraflarının nasıl paylaşılacağı gibi konularda da anlaşabilir. Tahkim dili de müzakereye açıktır. Özellikle sınır ötesi uyuşmazlıklarda delillerin sunumu, tercüme maliyetleri ve sürecin verimliliği üzerinde önemli etkileri olabilir. Bunun yanında gizlilik yükümlülükleri, çok taraflı uyuşmazlıklarda davaların birleştirilmesi veya taraf eklenmesi imkânı, uygulanacak usul kuralları, yargılama takvimi ve hakemlerin uzmanlık alanı gibi hususlar da değerlendirilebilir. Bunlar teknik ayrıntılar değil, stratejik kararlardır.

Akılda Tutulması Gerekenler

Tahkim şartı basit bir formalite değildir. Bir uyuşmazlığın nasıl, nerede ve hangi usul çerçevesinde çözüleceğini belirler. Böylece sadece yargılama sürecinin işleyişini değil, aynı zamanda maliyetini, verimliliğini ve öngörülebilirliğini de şekillendirir.

Tahkim şartı, tarafların ticari menfaatlerini yansıtmalıdır. Örneğin yabancı bir tarafın yer aldığı sözleşmelerde tahkim dilinin İngilizce seçilmesi, gereksiz tercüme masraflarını baştan önler ve taraflar açısından zaman ile emek tasarrufu sağlar.